

Rekabet Kurumu Başkanlığından;

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2022-3-015 (Devralma)
Karar Sayısı : 22-14/233-101
Karar Tarihi : 24.03.2022

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Birol KÜLE
Üyeler : Ahmet ALGAN (İkinci Başkan), Hasan Hüseyin ÜNLÜ,
Ayşe ERGEZEN, Cengiz ÇOLAK, Berat UZUN

B. RAPORTÖRLER : Hakan Deniz KARAKOÇ, Kemal KÜÇÜKKAVRUK,
Özlem NARHİN

**C. BİLDİRİMDE
BULUNAN**

: Lokman Hekim Engürüsağ Sağlık Turizm Eğitim Hizmetleri ve
İnşaat Taahhüt Anonim Şirketi
Kentpark Ofis Dumlupınar Bulvarı No:164/306 Çankaya/Ankara

- (1) **D. DOSYA KONUSU** Adatıp Sağlık Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi'nin hisselerinin tamamının dolayısıyla tek kontrolünün Lokman Hekim Engürüsağ Sağlık Turizm Eğitim Hizmetleri ve İnşaat Taahhüt Anonim Şirketi tarafından devralınması işlemi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ**: Rekabet Kurumu kayıtlarına 21.02.2022 tarih, 25563 sayı ile giren ve eksiklikleri 15.03.2022 tarih, 26250 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine düzenlenen 21.03.2022 tarih ve 2022-3-015/Öİ sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ**: İlgili raporda özetle; rekabet etmeme yükümlülüğünün 5 (beş) yıl süreyle geçerli olacak şekilde düzenlendiği takdirde dosya konusu işleme izin verilmesinde sakınca bulunmadığı ifade edilmiştir.

G.İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

- (4) Başvuruda; Adatıp Sağlık Hizmetleri Ticaret A.Ş. (ADATIP SAĞLIK)'ın Pendik-İstanbul'daki hastanesinin hisselerinin tamamının (%100) ve tek kontrolünün Lokman Hekim Engürüsağ Sağlık Turizm Eğitim Hizmetleri ve İnşaat Taahhüt Anonim Şirketi (LOKMAN HEKİM) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talep edilmektedir.
- (5) Planlanan işlem kapsamında ADATIP SAĞLIK'ın tek kontrolünün LOKMAN HEKİM tarafından devralınacağı; bu itibarla işlem sonrasında ADATIP SAĞLIK'ın kontrol yapısında kalıcı değişiklik meydana geleceği, bu sebeple bildirim konusu işlemin, 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in 5. maddesi çerçevesinde bir devralma işlemi olduğu anlaşılmaktadır.
- (6) Öte yandan tarafların cirolarının söz konusu Tebliğ'in 7. maddesinde öngörülen eşikleri aşması nedeniyle, işlemin izne tabi olduğu tespit edilmiştir.
- (7) 2010/4 sayılı Tebliğ'de etkilenen pazarlar, "bildirim konusu işlemde etkilenme ihtimali olan ve taraflardan en az ikisinin aynı ürün pazarında veya taraflardan en az bir tanesinin bir diğerinin faaliyette bulunduğu bir ürün pazarının alt veya üst pazarında faaliyette bulunduğu ilgili ürün pazarları" olarak tanımlanmaktadır. Bu noktada tarafların

faaliyetleri arasında Türkiye’de yatay veya dikey bir örtüşmenin olup olmadığı değerlendirilmiştir.

- (8) Bildirime konu işlemle hisseleri devredilen ADATIP SAĞLIK, 1995 yılında faaliyetine başlamış; 2016 yılında ise Kurtköy/İstanbul’da özel hastane işletmeciliği pazarında faaliyet göstermeye başlamıştır. ADATIP SAĞLIK, hâlihazırda Orhan KOCABIYIK’ın tek kontrolündedir. İşlemin devralan tarafı olan LOKMAN HEKİM, 1996 yılında kurularak sağlık alanındaki faaliyetlerine başlamıştır. LOKMAN HEKİM’in tek kontrolünde Ankara’da ve Van’da ikişer tane olmak üzere toplam 4 hastane, Ankara’da 1 tıp merkezi ve Irak/Erbil’de bünyesinde tam donanımlı laboratuvarlar ve gelişmiş tıbbi birimleri bulunan görüntüleme merkezi bulunmaktadır. LOKMAN HEKİM hâlihazırda toplam (.....) yatak kapasitesi ve (.....) kişilik kadrosuyla yılda yaklaşık (.....) hastaya sağlık hizmeti sunmaktadır. Bunun yanı sıra LOKMAN HEKİM, Ankara’nın Haymana ve Bala ilçelerinde hayvancılık ve süt üretimi konularında faaliyet göstermektedir. LOKMAN HEKİM üzerinde hiçbir hissedarın doğrudan ve dolaylı kontrolü bulunmamakta, LOKMAN HEKİM değişen ittifaklarla kontrol edilmektedir.
- (9) Bildirim konusu işlem, ADATIP SAĞLIK’ın, hastane işletmeciliği pazarında faal olan LOKMAN HEKİM tarafından devralınmasını içerdiğinden işlemde etkilenmesi muhtemel pazar “özel hastane işletmeciliği pazarı” olarak belirlenmiştir.
- (10) Kurul kararlarında coğrafi pazara ilişkin olarak “*Hastaların sağlık hizmetlerini tedarik ederken fiyattan ziyade güven unsuruna önem attığı, uzmanlık gerektiren önemli tedavilerde ikamet edilen il dışında hastane tercihinde bulunabildiği fakat bu tür uzmanlık gerektiren tedaviler söz konusu olmadıkça erişim kolaylığı dikkate alınarak ikamet edilen il dâhilinde hastanelerin tercih edildiği göz önünde bulundurularak ilgili coğrafi pazar il bazında belirlenmiştir.*” tespitinde bulunulmuştur¹. Mevcut dosya bakımından ise ilgili coğrafi pazar, İstanbul ili Anadolu Yakası olarak tanımlanmıştır. Söz konusu Kurul kararlarından da görüleceği üzere pazar payı hesaplanırken hastanenin yatak kapasitesi, tahmini cirosu, hasta sayısı, operasyon sayısı gibi değişkenler dikkate alınmaktadır.
- (11) Dosya konusu işlemde taraflar, özel hastane işletmeciliği pazarında faaliyet gösteren teşebbüslerin faaliyet gösterdikleri coğrafi pazarlarda yatak sayısı bakımından toplam paylarının, ciro bakımından toplam payları ile ortalamada benzer nitelik gösterdiğini ifade etmiştir. LOKMAN HEKİM ve ADATIP SAĞLIK’ın “Özel Hastane İşletmeciliği” pazarında ve çok geniş bir şekilde Türkiye pazarı esas alınarak 2020 yılında sahip olduğu pazar paylarına aşağıda yer verilmektedir².

Tablo 1: Tarafların Özel Hastane İşletmeciliği Pazarındaki Payları (Yatak Sayısı Bakımından)

Taraflar	Yatak Sayısı	Türkiye – Özel Hastane Toplam Yatak Kapasitesi ³	Pazar Payı (%)
LOKMAN HEKİM	(.....)	(.....)	(.....)

¹ 16.11.2016 tarih ve 16-39/639-285 sayı, 27.07.2016 tarih ve 16-25/422-190 sayı, 22.01.2014 tarih ve 14-04/68-29 sayı, 09.05.2013 tarih ve 13-27/365-169 sayı, 08.03.2012 tarih ve 12-10/322-94 sayı, 29.12.2011 tarih ve 11-64/1659-589 sayı, 03.08.2011 tarih ve 11-44/974-324 sayı, 26.05.2011 tarih ve 11-32/653-203 sayı, 14.04.2011 tarih ve 11-23/460-138 sayı, 09.02.2011 tarih ve 11-08/148-47 sayı, 26.08.2010 tarih ve 10-56/1088-408 sayı, 05.08.2010 tarih ve 10-52/1006-382 sayı, 25.11.2009 tarih ve 09-57/1392-361 sayı, 24.06.2009 tarih ve 09-30/663-154 sayı, 07.02.2008 tarih ve 08- 12/125-42 sayı, 21.08.2007 tarih ve 07-65/797-293 sayılı kararlar.

² Bildirim Formu’nda henüz TÜİK 2021 yılı Sağlık Harcamaları İstatistikleri yayımlanmamış olduğundan 2021 yılı verilerinin kullanılmadığı belirtilmiştir.

³ Kaynak: TÜİK, Hastane yatak sayılarının illere göre dağılımı, 2002-2019. TÜİK tarafından sağlanan en yakın tarihli veriler 2019 yılına ait olduğu için anılan yılın verileri kullanılmıştır.

22-14/233-101

ADATIP SAĞLIK	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu			

Tablo 2: LOKMAN HEKİM'in İl Bazında Özel Hastane İşletmeciliği Pazarındaki Payları (Yatak Sayısı Bakımından)

İl	Teşebbüsün Yatak Sayısı	Ankara Ve Van İlleri Bazında Özel Hastane Toplam Yatak Kapasitesi ⁴	Pazar Payı (%)
Ankara	(.....)	(.....)	(.....)
Van	(.....)	(.....)	(.....)
Toplam	(.....)	(.....)	
Kaynak: Cevabi Yazı			

Tablo 3: Adatıp İstanbul Hastanesi'nin İl Bazında Özel Hastane İşletmeciliği Pazarındaki Pazar Payları (Yatak Sayısı Bakımından)

Özel Hastane İşletmeciliği Pazar Payı	Teşebbüsün Yatak Sayısı	İl/Yaka Bazında Özel Hastane Toplam Yatak Kapasitesi	Pazar Payı (%)
İstanbul	(.....)	(.....)	(.....)
İstanbul Anadolu Yakası	(.....)	(.....)	(.....)
Kaynak: Bildirim Formu			

- (12) Yukarıdaki tablolardan LOKMAN HEKİM'in ADATIP SAĞLIK'ı devralması işleminin yalnızca bir kontrol değişikliğinden ibaret olduğu, devralan teşebbüsün aynı ürün pazarında fakat farklı coğrafi pazarlarda faaliyet gösterdiği görülmektedir. Bu sebeple Ankara, Van ve İstanbul ili Anadolu Yakası özel hastane işletmeciliği coğrafi pazarlarında pazar payı olarak herhangi bir artış olmayacağı değerlendirilmektedir.
- (13) Diğer yandan Hisse Alım Sözleşmesi'nin 6.1.a.5. numaralı maddesinde kapanışın yapılarak devralma işleminin gerçekleşmesi için; "... (.....)..." hükmü yer almaktadır.
- (14) Mevcut hüküm yan sınırlama niteliğinde bir rekabet etmeme hükmü içermektedir. Birleşme ve Devralmalarda İlgili Teşebbüs, Ciro ve Yan Sınırlamalar Hakkında Kılavuz'da (Kılavuz) belirtildiği üzere yan sınırlamaların yoğunlaşma işlemi ile doğrudan ilgili ve işlemin uygulanabilmesi ve yoğunlaşmadan beklenen etkinliklerin tam olarak sağlanabilmesi için gerekli olan sınırlamalar olması beklenmektedir.
- (15) Bildirim Formu'nda, Satıcının⁵ ilgili pazarda yine "Adatıp Hastanesi" adı altında faaliyete geçmesinin, LOKMAN HEKİM'in yatırımdan tam olarak yararlanmasının önünde engel oluşturacağı bu nedenlerle, devralma işlemiyle getirilen yeni yapıya sorunsuz geçiş yapılmasını kolaylaştıracak olan rekabet etmeme yükümlülüğünün devralma işlemiyle doğrudan ilgili olduğu belirtilmiştir. Gereklik ölçütüne ilişkin olarak ise, (.....) bu sebeple de Hisse Alım Sözleşmesi'nde belirlenen (.....) yıl rekabet etmeme yükümlülüğünün gerekli olduğu belirtilmiştir. Bu çerçevede özetle;

(.....)

hususları bir arada ele alındığında, Satıcı'ya getirilen rekabet etmeme yükümlülüğünün süresinin (.....) yıl olmasının LOKMAN HEKİM'in devralma işleminden beklediği

⁴ Kaynak: TÜİK, Hastane yatak sayılarının illere göre dağılımı, 2002-2019. TÜİK tarafından sağlanan en yakın tarihli veriler 2019 yılına ait olduğu için anılan yılın verileri kullanılmıştır.

⁵ Orhan KOCABIYIK ve Fisun KOCABIYIK (birlikte "Satıcı")

faydalardan tam olarak yararlanması bakımından LOKMAN HEKİM'i önemli ölçüde belirsizlikten koruduğu belirtilmiştir.

- (16) Ancak Kılavuz'da da yer verildiği üzere "doğrudan ilgililik" ve "gereklilik" ölçütlerinin olayın özelliklerine göre objektif olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Satıcıya getirilecek rekabet yasağının bir yan sınırlama olarak kabul edilebilmesi için;
- Süre, konu, coğrafi alan ve kişi yönünden kapsamının, işlemin uygulanabilmesi için gerekli olan makul düzeyi aşmaması gerektiği,
 - Süre bakımından üç yılı aşmayan rekabet etmeme yükümlülüklerinin genel olarak makul olduğu,
 - Ancak, müşteri bağımlılığının daha uzun sürmesi ve devredilen know-how'ın niteliği gereği gerekli olması durumunda, somut olayın gerektirdiği ölçüyü aşmamak kaydıyla, üç yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerinin de yan sınırlama kapsamında değerlendirilmesinin mümkün olabileceği ve
 - Coğrafi bakımdan, işlem öncesinde satıcının faaliyet gösterdiği alanlarla sınırlı olması gerektiği

ifade edilmiştir.

- (17) Kılavuz'da yer alan "Süre bakımından üç yılı aşmayan rekabet etmeme yükümlülüklerinin genel olarak makul olduğu kabul edilmektedir. Ancak, müşteri bağımlılığının daha uzun sürmesi ve devredilen knowhow'ın niteliği gereği gerekli olması durumunda, somut olayın gerektirdiği ölçüyü aşmamak kaydıyla, üç yılı aşan rekabet etmeme yükümlülüklerinin de yan sınırlama kapsamında değerlendirilmesi mümkün olabilmektedir." açıklaması doğrultusunda Orhan KOCABIYIK'ın İstanbul ili Pendik ilçesindeki imar planında "Sağlık tesisleri alanı" olarak düzenlenen ve Türkiye Vakıflar Bankası'na devredilen arsa üzerinde (.....) tarihine kadar geri alım hakkının bulunduğu dikkate alındığında (.....) yıl süreli bir rekabet etmeme yükümlülüğünün makul olmayacağı, bu sürenin devre konu teşebbüsün sağlıklı bir şekilde alıcı tarafından devralınmasıyla ilgili olamayacağı ve (.....) yıl yerine 5 yılın yan sınırlama olarak değerlendirilebileceği kanaatine varılmıştır.
- (18) Yukarıda yapılan değerlendirmeler çerçevesinde, bildirim konusu işlemin 2010/4 sayılı Tebliğ'in 7. maddesinin birinci fıkrasında belirtilen ciro eşiklerini aşması nedeniyle izne tabi olduğu, rekabet etmeme yükümlülüğünün (.....) yıldan 5 yıla indirildiği takdirde, anılan işlem ile 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi çerçevesinde başta hâkim durum yaratılması ya da mevcut bir hâkim durumun güçlendirilmesi olmak üzere ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir pazarda etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunun ortaya çıkmayacağı kanaatine ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (19) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre;
- Bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi ve bu maddeye dayanılarak çıkarılan 2010/4 sayılı Rekabet Kurulundan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi olduğuna,
 - Anılan işlemdeki rekabet etmeme yükümlülüğünün 5 (beş) yıl süreyle geçerli olacak şekilde düzenlenmesi koşuluyla 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesi kapsamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hâkim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ülkenin bütünü yahut bir kısmında herhangi bir mal veya hizmet piyasasındaki etkin rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte bir işlem olmayacağına, dolayısıyla işleme izin verilmesine

22-14/233-101

gerekçeli kararın tebliğinden itibaren 60 gün içinde Ankara İdare Mahkemelerinde yargı yolu açık olmak üzere, OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.